

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 18SKomp/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113219433
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:1113219433.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu senátu JUDr. Pavla Naďa (sudcu spravodajcu) a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Jany Haluškovej, JUDr. Terézie Mecelovej, Mgr. Michala Novotného a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Správnym súdom v Bratislave (pôvodne Krajským súdom V Bratislave) a Okresným súdom Bratislava I, vo veci žalobcov: 1/ Slovenský plynárenský priemysel, a. s., so sídlom Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 815 256, 2/ Zväz hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie Slovenskej republiky, so sídlom Lamačská cesta 1715/3, 841 04 Bratislava, IČO: 17 337 488, proti žalovanému: ZPVPS v likvidácii, naposledy so sídlom Račianska 75, 831 02 Bratislava, IČO: 31 797 041, o určenie neplatnosti rozhodnutí orgánov občianskeho združenia vedenom na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. BA-1S/195/2018, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci nie je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava V z 21. februára 2013 žalobcovia žiadali o určenie neplatnosti uznesení valného zhromaždenia prijatých dňa 22. januára 2013 a 8. februára 2013 týkajúcich sa úpravy stanov občianskeho združenia a uznesenia prezídia občianskeho združenia prijaté 22. januára 2013 ohľadne členstva v občianskom združení. Účelom predmetných zmien bolo podľa mienky žalobcov sťažiť alebo oddialiť ich možnosť domáhať sa preskúmania rozhodnutí na súde a ovládnutie občianskeho združenia inou právnickou osobou. V tomto kontexte žiadali, aby súd pozastavil výkon napadnutých uznesení. Rovnako žiadali o pozastavenie uznesenia valného zhromaždenia z 22. januára 2013, ktoré sa týkalo kreovania odvolacej komisie občianskeho združenia.

2. Predmetnú vec Okresný súd Bratislava V dňa 21. marca 2013 postúpil Okresnému súdu Bratislava I z dôvodu miestnej nepríslušnosti.

3. Okresný súd Bratislava I následne uznesením č. k. 20C/2/2013-243 z 13.4.2015 zamietol návrh na pozastavenie výkonu napadnutých uznesení, pretože dospel k záveru, že neexistujú také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali absenciu včasného prístupu k súdnej ochrane.

4. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 10Co/461/2015-251 z 22. novembra 2016 napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 20C/2/2013-243 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Mimo iné uviedol, že úlohou Okresného súdu Bratislava I v ďalšom konaní bude sa vysporiadať aj s otázkou, či nejde o vec, ktorá patrí do správneho súdnictva.

5. Na základe právneho názoru krajského súdu podaním č. k. 20C/2/2013-276 z 20. novembra 2018 Okresný súd Bratislava I vec postúpil správne mu súdu, keďže dospel k záveru, že vec patrí do správneho súdnictva.

6. Správny súd v Bratislave (ďalej aj „správny súd“) podaním z 22. novembra 2023 vyslovil nesúhlas s postúpením vecí a preto ju predložil kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „kompetenčný senát“) na rozhodnutie. V podaní v podstate uviedol, že žalovaný ako občianske združenie nerozhodoval napadnutými rozhodnutiami v rámci zvereného zákonného oprávnenia rozhodovať o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb ustanovených právnymi predpismi. Jeho právo rozhodovať o právach a povinnostiach členov vyplýva zo zmluvného záväzku člena s občianskym združením, a preto žalovaný v predmetných vzťahoch nevystupuje ako orgán verejnej moci, ale na základe svojich vnútorných predpisov.

7. Kompetenčný senát zriadený podľa § 8 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) preto prejednal predložený kompetenčný spor ako spor o právomoc, ktorý vznikol medzi správnym súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP.

8. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

9. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

10. Podľa § 8 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), kompetenčné spory medzi súdmi, ak je sporné, či vec patrí do správneho súdnictva, rozhoduje kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa Civilného sporového poriadku.

11. Rozsah právomoci správneho súdnictva je definovaný v ustanovení § 6 SSP, ktoré obdobne ako v civilnom sporovom i mimosporovom konaní je súhrnom oprávnení a povinností súdu tzv. decíznej (rozhodovacej) povahy na základe princípov taxatívnej enumerácie vo vzťahu k jednotlivým druhom konaní (§ 6 ods. 2 SSP). Správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

12. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom a podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Kompetenčný senát prejednal bez nariadenia pojednávania predložený kompetenčný spor, ktorý vznikol medzi správnym súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP, a dospel k záveru, že nesúhlas s postúpením vecí je dôvodný.

14. Predmetom kompetenčného sporu v preskúmvanej veci je posúdenie otázky, či je určenie neplatnosti uznesení občianskeho združenia týkajúce sa úpravy stanov a členstva preskúmateľné v rámci správneho súdnictva, ako aktov orgánu verejnej správy. Vzhľadom na skutočnosť, že posúdenie preskúmvania rozhodnutí občianskych združení už v minulosti bolo predmetom posudzovania, kompetenčný senát si dovoľil poukázať na niektoré z nich.

15. Napríklad, vo veci vedenej pod sp. zn. 9Nds/15/2012 Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že preskúvanie rozhodnutia orgánu Slovenského rybárskeho zväzu, ktorým pozastavil platnosť všetkých uznesení prijatých na mestskej konferencii a odporučil Mestskej organizácii Slovenského rybárskeho zväzu v Košiciach opakovane vykonať členské schôdze obvodných organizácií, nespadá do správneho súdnictva, keďže nie je preneseným výkonom štátnej správy. Vo veci vedenej pod sp. zn. 1Skomp/18/2022 kompetenčný senát konštatoval, že určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze Slovenského zápasníckeho zväzu nepatrí do právomoci správneho súdu, keďže nespĺňa podmienku aktu orgánu verejnej správy v oblasti verejnej správy, ktorý bol vydaný na základe oprávnenia vyplývajúceho z osobitného právneho predpisu. Kompetenčný senát poukazuje aj na vec vedenú

sp. zn. 1KO/40/2018, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že uznesenia Výkonného výboru Slovenskej asociácie pretláčania rukou sú súkromnoprávnej povahy a nie verejnej, a preto nie sú splnené podmienky pre ich prieskum v rámci správneho súdnictva.

16. Združovanie občanov v občianskych združeniach, spolkoch, spoločnostiach, zväzoch, hnutiach a kluboch upravuje predovšetkým zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“). Ako vyplýva z predmetného právneho predpisu, občianske združenia sú právnickými osobami, ktorých práva a povinnosti členov upravujú stanovy združenia (§ 2 ods. 3 v spojení s § 3 ods. 3 zákona o občianskych združeniach).

17. Kompetenčný senát uvádza, že v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Správne súdy preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Je pravdou, že právna úprava pripúšťa aj rozhodovanie fyzických osôb, či právnických osôb o právach a povinnostiach v oblasti verejnej správy, avšak táto právomoc je prípustná len na základe osobitného právneho predpisu (§ 4 písm. d/ SSP). Z uvedenej skutočnosti potom vyplýva, že aj právnická osoba môže rozhodovať o právach a povinnostiach v oblasti verejnej správy, a to na základe dvoch kumulatívnych podmienok; 1/ právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach jej musí byť zverená osobitným právnym predpisom, 2/ musí ísť o rozhodovanie v oblasti verejnej správy.

19. Kompetenčný senát v tomto kontexte uvádza, že žalovaný bol občianskym združením, ktorého cieľom na základe prijatých stanov bolo presadzovať záujmy svojich členov v oblasti kvality podnikateľského prostredia, priemyselnej politiky, sociálnej politiky a v oblasti vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja. Načrtnutú činnosť, ktorú žalovaný vykonával preto jednoznačne nemožno označiť za takú, ktorá by spĺňala uvedené podmienky rozhodovania orgánu verejnej správy.

20. Určovanie neplatnosti uznesení orgánov súkromnoprávneho subjektu, a to valného zhromaždenia a prezídia občianskeho združenia preto nepatrí do právomoci správnych súdov, ale do právomoci civilného súdu obdobne, ako je to v prípade posudzovania platnosti orgánov obchodných spoločností, samozrejme pri zohľadnení právnej úpravy vyplývajúcej zo zákona o združovaní občanov.

21. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti správny súd dôvodne namietal postúpenie veci, keďže v danom prípade sa nejedná o správnu žalobu, o ktorej rozhodujú súdy v rámci správneho súdnictva; na prejednanie a rozhodovanie o nároku, ktorým sa žalobca domáha určenia neplatnosti uznesení valného zhromaždenia a prezídia združenia, je vecne príslušný civilný súd v zmysle § 4 CSP. Kompetenčný senát najvyššieho súdu rozhodol preto tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia s tým, že súdy nižšej inštancie sú týmto rozhodnutím viazané (§ 18 ods. 4 SSP).

22. Toto rozhodnutie prijal kompetenčný senát pomerom hlasov 8 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.